

І. М. Григус, М. Я. Романишин

ПЕРША МЕДИЧНА ДОПОМОГА

Підручник

Затверджено Міністерством освіти і науки України

**Львів
«Новий Світ-2000»
2020**

УДК 614.88 (075.8)
ББК 53.5 я 73
Г 83

*Розповсюдження та тиражування
без офіційного дозволу видавництва
заборонено.*

Гриф надано Міністерством освіти і науки України
(Лист № 1/11–8097 від 28.05.2012 р.)

Рецензенти:

Бараник С.І. – доктор медичних наук, професор, професор кафедри загальної хірургії Дніпропетровської державної медичної академії;

Магльований А.В. – доктор біологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи, завідувач кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і валеології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького;

Шмакова І.П. – доктор медичних наук, професор, професор кафедри загальної практики і медичної реабілітації Одеського національного медичного університету.

ISBN 978-966-418-223-9

Г 83 Григус І.М., Романишин М.Я.

Перша медична допомога / І. М. Григус, М. Я. Романишин. –
Львів: Но-вий Світ-2000, 2020. – 176 с.

Підручник розроблений згідно затвердженої програми викладання дисципліни «Перша медична допомога» в обсязі годин, що передбачені програмою.

Підготовлений підручник покликаний допомогти освоїти основи діагностики та надання першої невідкладної допомоги у разі наявності різних захворювань і загрозливих для життя станів. У ньому систематизовано викладення навчальної дисципліни, теоретичний і практичний матеріал та рекомендовану літературу. Рекомендований для вищих навчальних закладів і розрахований на студентів спеціальних навчальних відділень, викладачів та практичних працівників напряму фізичне виховання, спорт і здоров'я людини.

УДК 614.88 (075.8)

ББК 53.5 я 73

Г 83

ISBN 978-966-418-223-9

© І.М. Григус, М.Я. Романишин, 2020

© «Новий Світ-2000», 2020

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема №1. Перша медична допомога як навчальна дисципліна, її місце у навчальному процесі та значення для професійної підготовки фахівців з фізичного виховання і фізичної реабілітації. Види медичної допомоги. Поняття про травматизм і його профілактика. Види травматизму.....	8
Тема №2. Непритомність. Колапс. Шок. Термінальні стани. Способи і техніка оживлення людей	14
Тема №3. Закриті ушкодження (травми). Відкриті ушкодження (рани).....	31
Тема №4. Десмургія.....	39
Тема №5. Переломи кісток. Транспортна іммобілізація.....	52
Тема №6. Опіки. Утоплення. Електротравма.....	63
Тема №7. Кровотеча	78
Тема №8. Ушкодження грудної клітки. Ушкодження голови і головного мозку. Ушкодження спинного мозку	88
Тема №9. Ушкодження органів черевної порожнини. Ушкодження тазу й органів сечовидільної системи ...	105
Методичні розробки лабораторних занять	114
Перелік питань для самостійної роботи.....	124
Короткий виклад тем, які винесено на самостійне опрацювання	126
Ситуаційні задачі (контроль самостійної роботи).....	154
Перелік питань до заліку	164
Глосарій термінів	169
Література	172

Вступ

На сучасному етапі аргіорі загальновідомою є тенденція погіршення стану здоров'я населення України через незадовільні умови життя, праці та навколишнього середовища. В Україні смертність від нещасних випадків, отруень і травм становить у середньому 140–150 випадків на 100 тис. населення на рік і займає третє за частотністю місце після смертності від хвороб системи кровообігу та злоякісних новоутворень. Помирають із цих причин здебільшого люди працездатного віку. Для порівняння: у світі рівень смертності від нещасних випадків, отруень і травм становить 97,0 на 100 тис. населення; в Україні зі 100 постраждалих від дорожньо-транспортних пригод гине 15–17 осіб, у той час як у країнах ЄС – 3–4, у США – 1–2 особи.

Перераховані вище фактори слугують підґрунтям для констатації нагальної потреби ознайомлення з основними правилами надання медичної допомоги, зокрема екстреної.

Аналіз досвіду багатьох країн світу дає підстави стверджувати, що результати лікування, його тривалість, матеріальні витрати, подальший стан здоров'я і працездатність громадян, а часто й життя людини залежать передусім від своєчасності надання медичної допомоги за наявності невідкладних станів, що виникають під час раптових захворювань, травм та нещасних випадків. Визначальною в системі надання первинної медико-санітарної допомоги на догоспітальному етапі є роль служби швидкої допомоги. В умовах дефіциту фінансування для забезпечення мінімально необхідного рівня екстреної допомоги окреслюється актуальність питання реформування системи надання швидкої та невідкладної медичної допомоги в нашій державі.

Актуальність надання першої медичної допомоги у разі виникнення травм різного виду не потребує додаткових коментарів. Необхідність знання заходів першої медичної допомоги кожною людиною, а тим більше випускником вищого навчального закладу зумовлена тим, що іноді від своєчасності та кваліфікованості надання першої медичної допомоги ще до приїзду карети швидкої допомоги залежить життя людини.

Увиразнює актуальність дисципліни «Перша медична допомога» її зорієнтованість на майбутніх фізичних реабілітологів та фахівців з фізичного виховання, тобто тих, для кого надання першої медичної допомоги у разі виникнення ушкоджень є одним із аспектів професійної діяльності.